

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Αγ. Παρασκευή, 29.07.2024
Α.Π.: Α/426/10495/2024

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΔΕΙΩΝ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ

Τμήμα Μη Ιοντιζουσών Ακτινοβολιών

Αρμόδιος : Ε. Καλαμπάλικη
Τηλέφωνο : 2106506755
E-mail : efi.kalabaliki@eeae.gr

Προς:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Β' ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ
Ε: k.mpravou@gsrt.gr

Θέμα: Διαβίβαση Βουλευτικής Ερώτησης.

Σχετ.: Η από 23.07.2024 Ερώτηση που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων με Α.Π. 6009/23.07.2024 (Α.Π εισερχ. εγγράφου στην ΕΕΑΕ: 10495/29.07.2024).

Σε συνέχεια του ανωτέρω σχετικού, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μας, σας αναφέρουμε τα ακόλουθα:

1. Γενικές πληροφορίες για τα επίπεδα των υψίσυχων ηλεκτρομαγνητικών πεδίων στο περιβάλλον σταθμών κεραιών και τον έλεγχο αυτών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία

Α. Νομοθεσία - Όρια έκθεσης του κοινού - Επιστημονικά δεδομένα - Επιδράσεις

- Για τις εκπομπές ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας έχει εκδοθεί η κ.υ.α. με αριθμό 53571/3839 (Β' 1105/06.09.2000) από τα Υπουργεία Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Υγείας και Πρόνοιας, Μεταφορών και Επικοινωνιών, με θέμα «Μέτρα προφύλαξης του κοινού από τη λειτουργία κεραιών εγκατεστημένων στην ξηρά». Η κ.υ.α αυτή βασίστηκε στη Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) "Σχετικά με τον περιορισμό της έκθεσης του κοινού σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία 0 Hz - 300 GHz" (L199, 1999/519/ΕΚ). Στις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 35 του ν. 4635/2019 (Α' 167) σε συνδυασμό με τα άρθρα 2-4 της προαναφερθείσας κ.υ.α. καθορίζονται τα όρια για την έκθεση του κοινού στην ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία που εκπέμπουν οι κεραιές αυτές. Για τον έλεγχο της συμμόρφωσης με τα θεσπισμένα όρια έκθεσης του πληθυσμού στις τεχνητά παραγόμενες μη ιοντίζουσες ακτινοβολίες, αρμόδια είναι η Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας (ΕΕΑΕ).
- Στην προαναφερθείσα κ.υ.α. οι βασικοί περιορισμοί για την έκθεση του κοινού στα εκπεμπόμενα ηλεκτρομαγνητικά πεδία βασίζονται στο σύνολο των επιστημονικών δεδομένων για τις αποδεδειγμένες επιδράσεις και έχουν οριστεί με μεγάλους συντελεστές

ασφάλειας (μεγέθους περίπου 50), έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι αβεβαιότητες που τυχόν υπάρχουν όσον αφορά την ατομική ευαισθησία, τις περιβαλλοντικές συνθήκες καθώς και τις διαφορές σχετικά με την ηλικία και την κατάσταση της υγείας του κοινού (π.χ. παιδιά, ηλικιωμένοι, έγκυες γυναίκες). Επίσης, τα επίπεδα αναφοράς που είναι τα άμεσα μετρήσιμα μεγέθη και χρησιμοποιούνται στην πράξη για τον περιορισμό της έκθεσης, έχουν προκύψει από τους βασικούς περιορισμούς θεωρώντας τις δυσμενέστερες συνθήκες έκθεσης των ανθρώπων, εισάγοντας έτσι έναν ακόμα συντελεστή ασφάλειας.

- Ως όρια ασφαλούς έκθεσης του κοινού στην Ελλάδα (παρ. 1 του άρθρου 35 του ν. 4635/2019) θεωρείται το 70% των τιμών των πινάκων που δίνονται στην προαναφερθείσα κ.υ.α. για τις ζώνες συχνότητας στις οποίες λειτουργούν οι εκάστοτε εγκατεστημένες διατάξεις κεραιών εισάγοντας έτσι ένα πρόσθετο συντελεστή ασφάλειας. Στην ειδική περίπτωση εγκατάστασης κατασκευής κεραίας σε απόσταση μέχρι 300 μέτρων από την περίμετρο κτιριακών εγκαταστάσεων βρεφονηπιακών σταθμών, σχολείων, γηροκομείων και νοσοκομείων, προβλέπεται περαιτέρω μείωση των ορίων ασφαλούς έκθεσης του κοινού, καθώς αυτά απαγορεύεται να υπερβαίνουν το 60% των τιμών των πινάκων που καθορίζονται στα άρθρα 2-4 της προαναφερθείσας κ.υ.α. (παρ. 3 του άρθρου 35 του ν. 4635/2019). Υπογραμμίζεται στο σημείο αυτό ότι η Ελλάδα συγκαταλέγεται στις χώρες της Ευρώπης που έχουν θεσπίσει αυστηρότερα όρια από τα οριζόμενα στη σχετική Σύσταση του Συμβουλίου της ΕΕ. Αυτό καταγράφεται και στη σχετική έκθεση της ΕΕ για την εφαρμογή της προαναφερθείσας Σύστασης από όλα τα κράτη μέλη (http://ec.europa.eu/health/ph_risk/documents/risk_rd03_en.pdf).
- Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 35 του ν. 4635/2019, απαγορεύεται η εγκατάσταση κατασκευών κεραιών κινητής τηλεφωνίας πάνω σε κτιριακές εγκαταστάσεις βρεφονηπιακών σταθμών, σχολείων, γηροκομείων και νοσοκομείων.
- Τα θεσμοθετημένα όρια των παρ. 1 και 3 του άρθρου 35 του ν. 4635/2019 ισχύουν για συνεχή και μόνιμη έκθεση στην ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία και για όλες τις ομάδες του πληθυσμού ακόμα και τις πλέον ευαίσθητες, δεδομένου ότι εμπεριέχουν μεγάλους συντελεστές ασφάλειας. Η εφαρμογή επιπλέον των επιπρόσθετων συντελεστών μείωσης στη ελληνική νομοθεσία για την περίπτωση, π.χ. σχολικών μονάδων, δεν βασίστηκε σε περαιτέρω επιστημονική τεκμηρίωση, αλλά στην αρχή της προφύλαξης, δηλαδή στη λήψη επιπρόσθετων μέτρων παρά την απουσία στοιχείων ή τεκμηρίων για την ύπαρξη κινδύνων.
- Τα επιστημονικά δεδομένα δεν τεκμηριώνουν δυσμενείς επιδράσεις στην υγεία για εκθέσεις σε τιμές κάτω από τα θεσμοθετημένα όρια έκθεσης. Ενδεικτικά, αναφέρεται η τελευταία γνωμοδότηση της αρμόδιας επιστημονικής επιτροπής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την υγεία, το περιβάλλον και τους ανακλύπτοντες κινδύνους (SCHEER), (βλ.: https://health.ec.europa.eu/document/download/aaf66644-cfb2-4f9b-8a73-df7ef2b3a2a4_en?filename=scheer_o_044.pdf) που επισκόπησε το σύνολο των δημοσιευμένων επιστημονικών μελετών από το 2015 και από την οποία προκύπτει ότι δεν έχουν τεκμηριωθεί δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία από χρόνια ή στιγμιαία έκθεση σε ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία σε τιμές έκθεσης χαμηλότερες αυτών που έχουν

καθορίζεται στη σχετική Σύσταση της ΕΕ (1999/519/ΕΚ) και στην οδηγία 2013/35/ΕΕ. Στην εν λόγω σύσταση, όπως προαναφέρθηκε, έχει βασιστεί η Ελληνική νομοθεσία, υιοθετώντας ως εθνικά όρια μικρότερες τιμές, σε ποσοστά 60% και 70% των τιμών αυτής, ενώ με το π.δ. 120/2016, πραγματοποιήθηκε η εναρμόνιση του εθνικού δικαίου με την παραπάνω οδηγία. Η εν λόγω γνωμοδότηση της αρμόδιας επιστημονικής επιτροπής αποτελεί συνέχεια της προηγούμενης (βλ.: http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/emerging/docs/scenihr_o_041.pdf) που επισκόπησε το σύνολο των δημοσιευμένων επιστημονικών μελετών έως το 2015, καταλήγοντας ότι δεν έχουν τεκμηριωθεί βλαβερές επιδράσεις στην υγεία σε τιμές έκθεσης χαμηλότερες αυτών που έχουν καθοριστεί στη σχετική Σύσταση της ΕΕ.

- Από τις πρόσφατες κατευθυντήριες οδηγίες για την έκθεση σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία της Διεθνούς Επιτροπής για την Προστασία από τις Μη Ιοντίζουσες Ακτινοβολίες (International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection, ICNIRP) που δημοσιεύτηκαν στις 11.3.2020 (<https://www.icnirp.org/en/activities/news/news-article/rf-guidelines-2020-published.html>), δεν προκύπτουν ουσιαστικές αλλαγές ως προς τις τιμές των ορίων έκθεσης του κοινού σε υψίσυχνα ηλεκτρομαγνητικά πεδία. Η νέα αυτή έκδοση αποτελεί την αναθεώρηση των κατευθυντήριων οδηγιών που είχε εκδώσει το 1998 η ίδια Επιτροπή και αποτελούν την επιστημονική βάση όσων ισχύουν διεθνώς, αλλά και στη χώρα μας, για την έκθεση σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία, δεδομένου ότι στη Σύσταση της ΕΕ, έχουν υιοθετηθεί ακριβώς αυτές οι κατευθυντήριες οδηγίες. Σημειώνεται ότι η ICNIRP είναι διεθνώς αναγνωρισμένη μη κυβερνητική επιτροπή, επίσημα συνεργαζόμενη με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO), τον Διεθνή Οργανισμό Εργασίας (ILO) και την ΕΕ.
- Μετά από ανάλυση των δημοσιευμένων ερευνών που αφορούν την έκθεση των εργαζομένων σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία (ραντάρ, μικροκύματα), την έκθεση του κοινού στα πεδία του περιβάλλοντος όπως αυτά διαμορφώνονται από τη ραδιοφωνία, την τηλεόραση και τα ασύρματα δίκτυα επικοινωνιών, καθώς και την προσωπική έκθεση από ασύρματες συσκευές-τηλέφωνα, η Διεθνής Υπηρεσία για την Έρευνα στον Καρκίνο (IARC) του WHO κατέταξε τον Ιούνιο του 2011 τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία στο φάσμα των ραδιοσυχνοτήτων στην κατηγορία 2B δηλαδή «ενδεχομένως καρκινογενή για τον άνθρωπο», βασιζόμενη μόνο σε περιορισμένα στοιχεία για την εμφάνιση συγκεκριμένων τύπων καρκίνων του εγκεφάλου (γλοίωμα, ακουστικό νεύρωμα) των χρηστών κινητών τηλεφώνων. Τα στοιχεία για άλλους τύπους καρκίνου των χρηστών τηλεφώνων καθώς και τα στοιχεία για την έκθεση των επαγγελματιών και την έκθεση του κοινού σε πεδία ραδιοσυχνοτήτων του περιβάλλοντος (όπως π.χ. τα πεδία ραδιοσυχνοτήτων των σταθμών βάσης κινητής τηλεφωνίας εντός πόλεως), χαρακτηρίστηκαν ως ανεπαρκή για την εξαγωγή συμπερασμάτων (βλ. https://www.iarc.who.int/wp-content/uploads/2018/07/pr208_E.pdf). Ειδικά για τους σταθμούς βάσης, σύμφωνα με τα μέχρι σήμερα ερευνητικά αποτελέσματα, δεν υπάρχει καμία πειστική επιστημονική ένδειξη ότι τα ασθενή εκπεμπόμενα σήματα στην περιοχή των ραδιοσυχνοτήτων από τους σταθμούς βάσης προκαλούν βλαβερά αποτελέσματα στην υγεία.

B. Τρόπος λειτουργίας των κεραιοδιατάξεων αναμετάδοσης κινητής τηλεφωνίας – Τυπικά επίπεδα έκθεσης του κοινού στο περιβάλλον σταθμών βάσης κινητής τηλεφωνίας

- Η αξιολόγηση της έκθεσης των ανθρώπων στο περιβάλλον σταθμών κεραιών εκπομπής γίνεται με κριτήριο την εκτίμηση της ηλεκτρομαγνητικής επιβάρυνσης σε όλες τις θέσεις στις οποίες είναι ελεύθερη και δυνατή η πρόσβαση του κοινού και της εξακρίβωσης της συμμόρφωσης ή όχι με τα θεσμοθετημένα όρια ασφαλούς έκθεσης στις θέσεις αυτές και όχι γενικά με τον καθορισμό αυθαίρετων αποστάσεων ασφάλειας. Κι αυτό, αφενός, επειδή ο τρόπος που εκπέμπουν οι διάφορες κεραιοδιατάξεις στον χώρο είναι διαφορετικός και συνήθως δεν είναι ομοιόμορφος σε όλες τις κατευθύνσεις (όπως π.χ. ισχύει για τις κεραιοδιατάξεις αναμετάδοσης κινητής τηλεφωνίας), αφετέρου, επειδή η έκθεση των ανθρώπων στην πράξη οφείλεται σε συνδυασμό κεραιοδιατάξεων που βρίσκονται εγκατεστημένες σε διάφορες θέσεις και ένα όριο απόστασης δεν μπορεί να προστατέψει από τη συμβολή πολλών διαφορετικών κεραιοδιατάξεων.
- Ο τρόπος που λειτουργούν οι κεραίες των σταθμών βάσης κινητής τηλεφωνίας είναι τέτοιος, ώστε οι μέγιστες τιμές να εμφανίζονται συνήθως τοπικά, σε κάποιες μικρές περιοχές στις ταράτσες και στις απολήξεις των ιδίων των κτιρίων, στα οποία βρίσκονται εγκατεστημένες οι κεραίες αυτές, καθώς και στα αντίστοιχα σημεία των ψηλών άμεσα γειτονικών κτιρίων, τα οποία δεν αποτελούν σημεία συνήθους και μακροχρόνιας πρόσβασης του κοινού. Έτσι, τα τυπικά επίπεδα της έκθεσης των ανθρώπων σε ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία, σε σημεία συνήθους παραμονής τους (π.χ. στις οικίες τους) είναι, κατά κανόνα, πολλές φορές μικρότερα από τις μέγιστες τιμές που μπορεί να εμφανιστούν σε κάποια μεμονωμένα «δυσμενή» σημεία, στα οποία συνήθως πραγματοποιούνται οι υπολογισμοί στις μελέτες ραδιοεκπομπών καθώς και οι επί τόπου μετρήσεις από τα κλιμάκια της ΕΕΑΕ ή από τα εξουσιοδοτημένα από αυτήν συνεργεία άλλων φορέων. Η τήρηση των ορίων δηλαδή, στα «δυσμενέστερα – πιο επιβεβαρυμένα» σημεία, εξασφαλίζει ότι οι τιμές της έκθεσης όλων των περιοίκων, σε όλους τους χώρους παραμονής και διαβίωσής τους, θα είναι ακόμα μικρότερες και σίγουρα χαμηλότερες των θεσμοθετημένων ορίων.
- Η έκθεση στην ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία από τους σταθμούς βάσης κινητής τηλεφωνίας είναι συνήθως πολύ μικρή στα σημεία ελεύθερης πρόσβασης του κοινού, πρακτικά αντίστοιχη της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας π.χ. λόγω εκπομπών ραδιοφωνίας και τηλεόρασης. Τα μικρά αυτά επίπεδα ακτινοβολίας δεν θεωρούνται επικίνδυνα για την υγεία.

2. Ειδικές πληροφορίες για τον έλεγχο των επιπέδων των ηλεκτρομαγνητικών πεδίων στο περιβάλλον σταθμών κεραιών από την ΕΕΑΕ, όπως αναφέρεται στο υπ. αριθ. 1 στοιχείο της σχετικής βουλευτικής ερώτησης¹

- Δεδομένου του γεγονότος ότι η κάθε εγκατάσταση κεραιών διαθέτει τα δικά της τεχνικά χαρακτηριστικά και γειτνιάζει με διαφορετικό τρόπο με σημεία στα οποία παρουσιάζεται

¹ Να επισημανθεί ότι, στις αρμοδιότητες της ΕΕΑΕ αλλά και στις υποχρεώσεις της, δεν εμπίπτει κανένα από τα υπ. αριθ. 2, 3, και 4 στοιχεία της σχετικής βουλευτικής ερώτησης.

ανθρώπινη δραστηριότητα, οι ηλεκτρομαγνητικές εκπομπές των σταθμών κεραιών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, εξετάζονται κατά περίπτωση μέσω:

- α) του ελέγχου της τεχνικής μελέτης ραδιοεκπομπών τους (υποβάλλεται υποχρεωτικά για κάθε νέα ή τροποποιούμενη εγκατάσταση κεραιών) και την έκδοση σχετικής γνωμάτευσης από την ΕΕΑΕ, στην οποία αναφέρονται και τα μέτρα προφύλαξης του κοινού, εφόσον απαιτούνται,
- β) της διεξαγωγής επί τόπου μετρήσεων αυτεπαγγέλτως και κατά τρόπο δειγματοληπτικό, **ετησίως** σε ποσοστό 20% τουλάχιστον των αδειοδοτημένων από την ΕΕΤΤ κεραιών που λειτουργούν εντός σχεδίου πόλεως, ή κατόπιν αιτήσεως οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου που έχει έννομο συμφέρον μετά την καταβολή παραβόλου, από συνεργεία της ΕΕΑΕ ή από άλλα εξουσιοδοτημένα από την ΕΕΑΕ συνεργεία,
- γ) του ελέγχου της περιβαλλοντικής μελέτης τους που διαβιβάζεται στην ΕΕΑΕ από την οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση και την παροχή γνωμοδότησης από την ΕΕΑΕ ή την υπαγωγή της κατά περίπτωση κατασκευής κεραίας στις Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ). Η ΕΕΑΕ δεν είναι αρμόδια για τον έλεγχο του περιεχομένου των ΠΠΔ.

Επισημαίνεται ότι:

- οι μελέτες ραδιοεκπομπών εκπονούνται με βάση το αυστηρό τεχνικό υπόδειγμα που έχει εκδώσει η ΕΕΑΕ (https://eeae.gr/files/templates/ypodeigma_meletis_radioekpompon.pdf) κι έτσι υπερεκτιμούνται σε αυτές τα πραγματικά επίπεδα της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας στο περιβάλλον των σταθμών κεραιών, γεγονός το οποίο έχει επιβεβαιωθεί συγκρίνοντας τις θεωρητικά προβλεπόμενες στις μελέτες τιμές με τα πραγματικά επίπεδα ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας κατά τη διάρκεια των επί τόπου μετρήσεων. Σημειώνεται επίσης ότι, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, στις μελέτες ραδιοεκπομπών και στις περιβαλλοντικές μελέτες, συνυπολογίζεται σε κάθε περίπτωση η επιβάρυνση από την ύπαρξη όλων των γειτονικών σταθμών κεραιών σε απόσταση 50 και 1000 μέτρων, αντίστοιχα,
- όλα τα αποτελέσματα των επί τόπου μετρήσεων καταχωρούνται στην ιστοσελίδα της ΕΕΑΕ στο διαδίκτυο (<http://eeae.gr/επιτόπιες-μετρήσεις-ηλεκτρομαγνητικών-πεδίων>), στην οποία παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των μετρήσεων που έχουν πραγματοποιηθεί στο περιβάλλον σταθμών κεραιών σε όλη τη χώρα από τον Ιούλιο του 2008 έως σήμερα,
- η σύγκριση των αποτελεσμάτων των θεωρητικών υπολογισμών στις προαναφερθείσες μελέτες ραδιοεκπομπών και των αποτελεσμάτων των επί τόπου μετρήσεων πραγματοποιείται με τα όρια ασφαλούς έκθεσης του κοινού όπως αυτά ισχύουν στην περίπτωση που η απόσταση των σταθμών κεραιών είναι μικρότερη των 300 μέτρων από την περίμετρο κτιριακών εγκαταστάσεων βρεφονηπιακών σταθμών, σχολείων, γηροκομείων και νοσοκομείων και ως εκ τούτου εφαρμόζονται τα αναφερόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 35 του ν. 4635/2019 (ΦΕΚ Α' 167), δηλαδή η σύγκριση των

υπολογιζόμενων τιμών γίνεται με το 60% των τιμών των πινάκων της κ.υ.α. 53571/3839/2000 (ΦΕΚ Β' 1105).

- στην περίπτωση που από τις διενεργούμενες αυτοψίες και τις επί τόπου μετρήσεις διαπιστώνεται ασυμφωνία των δηλωθέντων, είτε στην μελέτη ραδιοεκπομπών ή/και στην περιβαλλοντική μελέτη σε σχέση με την πραγματικότητα, η ΕΕΑΕ ενημερώνει άμεσα την ΕΕΤΤ ή/και την οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση, αντίστοιχα, προκειμένου να προβούν στις δικές τους κατ' αρμοδιότητα ενέργειες.
- η ΕΕΑΕ δημοσιεύει στην ιστοσελίδα της, σε ετήσια βάση, στοιχεία για το σύνολο των μετρήσεων που πραγματοποιούνται σε σταθμούς κεραιών είτε από το προσωπικό της είτε από εξουσιοδοτημένα συνεργεία (βλ. [Συγκεντρωτικές Εκθέσεις Μετρήσεων](#)). Από τα συγκεντρωτικά στοιχεία των δύο τελευταίων ετών (2022 και 2023), στο σύνολο των μετρήσεων στο περιβάλλον άνω των 4500 σταθμών κεραιών, βεβαιώνεται ότι δεν διαπιστώθηκε καμία υπέρβαση ή πιθανή υπέρβαση των ορίων ασφαλούς έκθεσης του κοινού εντός αστικού ιστού (βλ. παρ. 1 και 3 του άρθρου 35 του ν. 4635/2019 (Α' 167) σε συνδυασμό με τα άρθρα 2-4 της κ.υ.α. με αριθμό 53571/3839 (Β' 1105/06.09.2000). Σε όσες περιπτώσεις έχουν διαπιστωθεί υπέρβαση ή πιθανή υπέρβαση των ορίων ασφαλούς έκθεσης του κοινού, αφορούσαν θέσεις με μεγάλο πλήθος εγκατεστημένων κεραιών εκπομπής μεγάλης ισχύος (όπως διατάξεις ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών κεραιών, κ.α.), σε περιοχές δηλαδή που συνιστούν πρακτικά «πάρκα κεραιών» και η υπέρβαση ή η πιθανή υπέρβαση, οφειλόταν σε εκπομπές στις ζώνες συχνοτήτων ραδιοφωνικών σταθμών και όχι σε σταθμούς βάσης κινητής τηλεφωνίας.
- όλα τα αποτελέσματα των μετρήσεων παρουσιάζονται και στην εφαρμογή της ΕΕΑΕ 'e-κεραίες' για κινητά τηλέφωνα και συσκευές, με στόχο την αξιόπιστη ενημέρωση για τις μετρήσεις ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας στο περιβάλλον σταθμών κεραιών (βλ. <https://ekeraies.gr/>).

Σας αναφέρουμε, επίσης, ότι:

- σύμφωνα με το άρθρο 36 του ν. 4635/2019, η ΕΕΑΕ είναι υπεύθυνη για τη λειτουργία του Εθνικού Παρατηρητηρίου Ηλεκτρομαγνητικών Πεδίων (ΕΠΗΠ) με τη βοήθεια του οποίου διενεργείται διαρκής έλεγχος της τήρησης των θεσμοθετημένων ορίων ασφαλούς έκθεσης του κοινού στα ηλεκτρομαγνητικά πεδία, όπως αυτά καθορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία, μέσω ενός διασυνδεδεμένου συστήματος σταθμών επεξεργασίας και σταθερών, κινητών και φορητών σταθμών μέτρησης των τιμών της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας. Επισημαίνεται ότι η επιλογή των θέσεων εγκατάστασης ή και μετεγκατάστασης των σταθερών σταθμών μέτρησης του Παρατηρητηρίου πραγματοποιείται σε συνεργασία με τους Δήμους κατόπιν σχετικής πρότασής τους. Οι σταθεροί σταθμοί τοποθετούνται κατά βάση στις οροφές δημόσιων κτιρίων και λαμβάνεται μέριμνα για την ύπαρξη γειτνίασης με χώρους συνάθροισης του κοινού.
- τα αποτελέσματα των μετρήσεων που παρατίθενται στην ιστοσελίδα του ΕΠΗΠ, υποδεικνύουν ότι οι τιμές των επιπέδων των υψίσυχνων ηλεκτρομαγνητικών πεδίων είναι πολύ χαμηλότερες από τα όρια ασφαλούς έκθεσης του κοινού, όπως αυτά ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία. Αναλυτικές πληροφορίες για τα αποτελέσματα των μετρήσεων

των σταθμών μπορείτε να βρείτε στην σχετική ιστοσελίδα του ΕΠΗΠ (<https://paratiritirioemf.eeae.gr/index.php?lang=el>).

3. Αρμόδιοι φορείς – Παροχή πληροφοριών και ενημέρωσης στο κοινό από την ΕΕΑΕ

- Αρμόδια αρχή για τη χορήγηση αδειών κατασκευών κεραιών στην ξηρά, την εποπτεία και τον έλεγχο της χρήσης του φάσματος ραδιοσυχνοτήτων και την επιβολή κυρώσεων, είναι η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ), η οποία και διεξάγει αυτοψίες και μετρήσεις εξακρίβωσης της λειτουργίας και της συμμόρφωσης ή όχι με τους όρους των αδειών κεραιών κινητών επικοινωνιών σε συγκεκριμένες θέσεις.
- Μέσω της Ενημερωτικής Πύλης Κατασκευών Κεραιών (<http://keraies.eett.gr>) της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) μπορείτε να λάβετε πλήρη γνώση όλων των εγγράφων που σχετίζονται με την αδειοδότηση του εν λόγω σταθμού βάσης (συμπεριλαμβανομένης της μελέτης ραδιοεκπομπών και των σχεδίων που την συνοδεύουν) καθώς και να λάβετε ηλεκτρονικά ή να εκτυπώσετε αντίγραφά τους.
- Αρμόδιος φορέας όσον αφορά την απομάκρυνση των παράνομων κατασκευών κεραιών μετά των παρελκομένων τους (ιστοί, βάσεις στήριξης, οικίσκοι), είναι η οικεία Πολεοδομική Υπηρεσία.
- Οποιοσδήποτε φορέας ή πολίτης που επιθυμεί να πραγματοποιηθούν επί τόπου μετρήσεις των επιπέδων των υψίσυχων ηλεκτρομαγνητικών πεδίων σε θέσεις ενδιαφέροντός του στο περιβάλλον συγκεκριμένου σταθμού κεραιών, μπορεί να απευθύνει σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, σχετικό αίτημα στην ΕΕΑΕ ([Αίτηση μέτρησης ΗΜ πεδίων υψηλών συχνοτήτων](#)) καταβάλλοντας το αντίστοιχο παράβολο.
- Τέλος, αναφέρεται ότι προκειμένου να υπάρξει μια εμπεριστατωμένη και υπεύθυνη ενημέρωση του κοινού για θέματα κινητής τηλεφωνίας και υγείας, η ΕΕΑΕ προχώρησε τον Ιανουάριο του 2020 στην έκδοση ενημερωτικού εντύπου με τίτλο: «Ερωτήσεις και απαντήσεις για τις κεραίες κινητής τηλεφωνίας και τα κινητά τηλέφωνα» (σε συνέχεια ενημερωτικών εντύπων για το ίδιο θέμα που είχε ήδη εκδώσει κατά το παρελθόν), στο οποίο εμπεριέχονται όλα τα απαραίτητα στοιχεία και απαντήσεις στα ερωτήματα του κοινού. Το ενημερωτικό έντυπο βρίσκεται στην ιστοσελίδα της ΕΕΑΕ στο διαδίκτυο: <http://eeae.gr/files/ενημέρωση/κινητή-τηλεφωνία.pdf>. Σε αυτό μπορεί κάθε ενδιαφερόμενος να βρει μεταξύ άλλων, αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τις βιολογικές επιδράσεις των υψίσυχων ηλεκτρομαγνητικών πεδίων και τα θεσμοθετημένα όρια έκθεσης του κοινού στην Ελλάδα, καθώς και τεχνικά στοιχεία για τον τρόπο λειτουργίας των σταθμών βάσης κινητής τηλεφωνίας και τα επίπεδα των υψίσυχων ηλεκτρομαγνητικών πεδίων στο περιβάλλον αυτών.

Για οποιαδήποτε περαιτέρω διευκρίνιση παραμένουμε στη διάθεσή σας.

**Η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Αδειών &
Ρυθμιστικών Επιθεωρήσεων**

Δρ Ε. Καρίνου